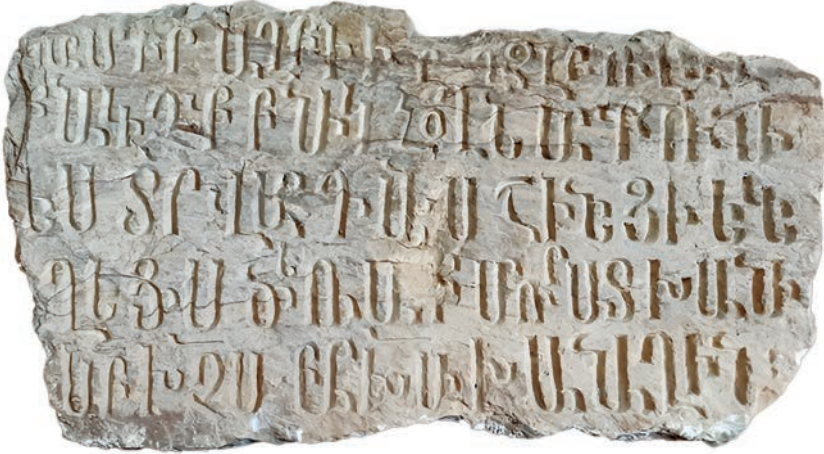
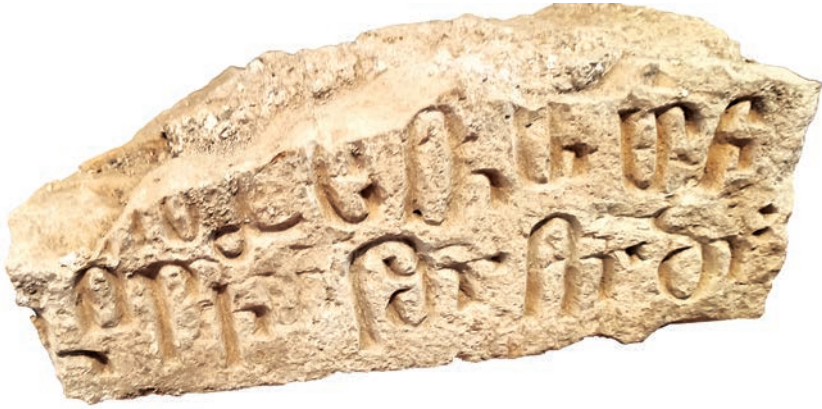

Աղդրանիկ Եսայան
ՏԱԿՈՒԷ ԳԱՎԱՌԻ ՀՈԳԵՎՈՐ-ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ
ԿՅԱՆԸՇ 17-ՐԴ ԴԱՐՈՒՄ

Նկ. 1. Վերին Կարմիրաղբյուր գյուղի թանգարանում պահվող ավերված Սուրբ Հովհաննես եկեղեցու արձանագրությունները

Նկ. 2. Վերին Կարմիրաղբյուր գյուղի թանգարանում պահվող ավերված Սուրբ Հովհաննես եկեղեցու արձանագրությունները

Նկ. 3. Խորանաշարի վանական համալիրի
Սուրբ Ասրվաձաճին եկեղեցին

Իրինա Բաղայան

ԱՅԼԱԽՈՂԱԿԱՆ ԵՎ ԻՐԱՎԱՊԱՃՏՊԱՆ ԸՆԴԹՈՒՄՆԵՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 1960-1980-ԱՎԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ

Նկ. 1. Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրի բացման արարողությունը, 1967 թ., ՀՊԹ ՆՏՊՖ 3716:

Նկ. 2. Ծիծեռնակաբերդի հուշահամալիրի բացման արարողության ժամանակ, 1967 թ., ՀՊԹ ՆՏՊՖ 3716:

*Roy Arakelian, Maxime Yevadian*NOTE PRELIMINAIRE SUR LE MONNAYAGE DU ROI MITHRADATES IER,
-CORPUS INEDIT ET REFLEXION SUR SON IDEOLOGIE ROYALE-I- Monnaies d'un souverain nommé
Mithradates ou Mithridates
Série à légende arménienne
Monnayage en argent

1.	
1.1)	
1.2)	
	
<p>1. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'une tiare gouvernorale (<i>bashlyk</i>). Revers : abeille en plein champs, autour la légende arménienne : « mtrdt ». Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 1.2) Leu Numismatik, Web Auction 27, 9 septembre 2023, lot 766 (argent, 7 mm, 0.28 g, 2 h) 1.1) Leu Numismatik, Web Auction 28, partie 2, 10 décembre 2023, lot 1592 (argent, 8 mm, 0.52 g, 12 h)</p>	

Monnayage en bronze

2.	
<p>2. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'une tiare gouvernorale (<i>bashlyk</i>). Revers : Niké marchand à gauche, portant une couronne dans sa main. Légende en araméen sur la partie gauche : « mtrdt ». Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente: ex. Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 360, (bronze, 10 mm, 1.22 g, 7 h) = auj. Collec-tion Vahé Gabrache (Genève).</p>	
3.	
3.1)	
3.2)	

<p>3.3)</p> 	
<p>3. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>. Revers : abeille en plein champs, autour la légende arménienne : « mtrdt ». Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 1) ex. Nomos AG, Auction 18, 5 mai 2019, lot 241 (bronze, 17 mm, 4.12 g, 3 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève). 2) ex. Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 359 (bronze, 22 mm, 10.30 g, 12 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève). 3) ex. Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1337 (bronze, 12 mm, 2.42 g, 11 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève).</p>	
<p>4.</p>	
<p>4.1)</p> 	
<p>4.2)</p> 	

4. inédit

Avers : buste drapé du souverain regardant à gauche et coiffé d'un *bashlyk*, derrière le buste, la légende arménienne : « mtrdt ».

Revers : abeille en plein champs, autour de la légende arménienne : « mtrdt », à gauche de l'abeille une haste pour être une lettre arménienne (?) : P.

Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP /

Vente :

4.1) ex. Leu Numismatik, Auction 5, 27 octobre 2019, lot 189 (bronze, 21 mm, 8,63 g, 7h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ;

4.2) Leu Numismatik, Web Auction 12, 30 May 2020, lot 561 (bronze, 20 mm, 8.75 g, 4 h) ;

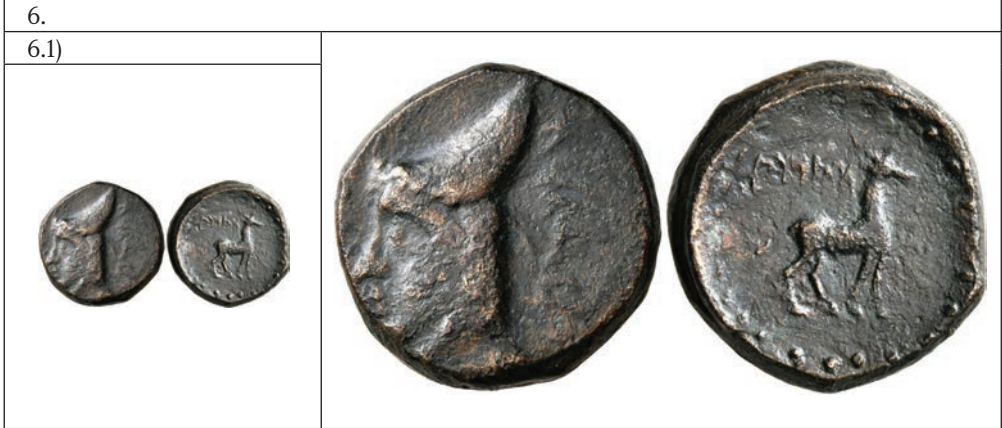
4.3) Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1335 (bronze, 25 mm, 10.62 g, 7 h) ;

4.4) Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1336 (bronze, 18 mm, 7,14 g, 4 h) ;

4.5) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot. 2197 (bronze, 20 mm, 8,21 g, 11 h).

5. inédit
 Avers : buste drapé du souverain regardant à droite et coiffé d'un *bashlyk*, derrière le buste, une légende arméénienne (?).
 Revers : abeille en plein champs, autour de la légende arméénienne : « mtrdt ».
 Biblio. : ACV / ; CAA / ; Kovacs /
 Vente :
 Leu Numismatik, Web Auction 12, 30 mai 2020, lot 562 (bronze, 19 mm, 5.50 g, 12 h)=auj. collection Vahé Gabrache (Genève)

<p>6.3)</p> 	
<p>6.4)</p> 	
<p>6. Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, derrière le buste, la légende arméénienne « mtrdt ». Revers : biche avançant à droite, la légende en arméen « mtrdt ». Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP 296 Vente : 6.1) ex. Leu Numismatik, Auction 5, 27 octobre 2019, lot 190 (bronze, 17 mm, 5.92 g, 9 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 6.2) Numismatik Naumann, Auction 88, 5 avril 2020, lot 290 (bronze, 5.72 g, 19 mm) ; 6.3) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2198 (bronze, 20 mm, 5.11 g, 9 h) ; 6.4) Leu Numismatik, Web Auction 28, partie 2, dimanche 10 décembre 2023, lot. 1593 (bronze, 16 mm, 5.12 g, 9 h).</p>	
<p>7.</p>	
	
<p>7. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, derrière le buste, une légende arméénienne (?) Revers : Cerf debout à droite et derrière une biche, la légende arméénienne « mtrdt ». Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : ex. Leu Numismatik, Vente 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1339 (bronze, 16 mm, 3.00 g, 6 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève).</p>	

8.	
8.1)	
	
<p>8. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, derrière le buste, une légende araméenne (?). Revers : cerf debout à gauche, la légende araméenne « mtrdt ». Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1340 (bronze, 16 mm, 4.99 g, 3 h).</p>	
9.	
9.1)	
9.2)	
	

9.3)	
	
<p>9. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, derrière le buste, la légende araméenne « mtrdt ». Revers : aigle aux ailes fermées, debout à droite, la légende araméenne « mtrdt ». Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 9.1) Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1338 (bronze, 17 mm, 3.60 g, 4 h) ; 9.2) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2199 (bronze, 17 mm, 4.25 g, 4 h) ; 9.3) Leu Numismatik, Web Auction 18, 19 décembre 2021, lot 1416 (bronze, 14 mm, 3.19 g, 10 h).</p>	
10.	
10.1)	
	
10.2)	
	

10.3)	
<p>10. inédit Avers : buste diadéme et drapé du souverain regardant à droite et coiffé d'un <i>bashlyk</i>. Revers : lion courant à droite, avec la légende arménienne : « mtrdt ». Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 10.1) ex. Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 312 (bronze, 14 mm, 2.49 g, 8 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 10.2) Leu Numismatik, Web Auction 5, 23 septembre 2018, lot 389 (bronze, 12 mm, 2.75 g, 10 h) ; 10.3) ex. Leu Numismatik, Web Auction 24, 3 décembre 2022, lot 1546 (bronze, 14 mm, 2.70 g, 9 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève).</p>	

Série grecque

11.	
11.1)	
11.2)	

11. inédit

Avers: buste du souverain barbu à gauche, coiffé d'un *bashlyk*.

Revers: Nike marchand à gauche, tenant une couronne dans les deux mains ; le tout entouré d'une incise ronde : ΜΙΘΡΑΔΑΤΗC.

Biblio. : ACCP 25

Ventes :

11.1) ex. Leu Numismatik, Auction 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1351 (bronze, 11 mm, 1.76 g, 10 h);

11.2) Leu Numismatik, Web Auction 23, 22 août 2023, lot. 3379 (bronze, 10 mm, 1.05 g, 10 h);

11.3) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2200 (bronze, 10 mm, 1.48 g, 2 h) ;

11.4) ex. Leu Numismatik, Web Auction 24, 3 décembre 2022, lot 1544 (bronze, 10 mm, 0.78 g, 12 h) =
auj. Collection Vahé Gabrache (Genève).

12.	
12.1)	
	
12.2)	
	
12.3)	
	
<p>12. inédit Avers: buste du souverain barbu à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>. Revers: Nike marchand à droite, tenant une couronne dans les deux mains ; le tout entouré d'une incise ronde : [MIΘP]AΔ[ATHC]. Biblio. : / 12.1) Obolos 24, 21 aout 2022, lot 251 (bronze, 11,5 mm, 1.62 g, 11 h) ; 12.2) Obolos 22, 6 mars 2022, lot 451 (bronze, 10 mm, 1.16 g, 11 h) ; 12.3) Leu Numismatik, Web Auction 20, 16 juillet 2022, lot 1458 (bronze, 12 mm, 1.53 g, 1 h).</p>	

13.		
13.1)		
		
13.2)		
		
13.3)		
		
<p>13. inédit Avers: buste du souverain barbu à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i> et diadémé. Revers: Zeus debout à gauche portant un aigle et un sceptre. Légende: ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΙΘΡΑΔΑΤΟΥ Biblio. : ACCP 24 Ventes : 13.1) ex. Nomos 18, 5 mai 2019, lot 220 (bronze, 20 mm, 7,64g, 12 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 13.2) Obolos 19, 8 mai 2021, lot 425 (bronze, 20 mm, 6.27 g, 12 h) ; 13.3) Obolos 16, 11 octobre 2020, lot 904 (bronze, 16.5 mm, 4.67 g, 12 h).</p>		

14.	
<p>14. inédit Avers: buste du souverain à gauche, coiffé d'un bashlyk et diadémé. Revers: Masse d'arme. Légende à droite : ΒΑΣΙΛΑ à gauche ΜΙΘΡΑ /ΔΑΤ. Biblio. : ACCP 26 Ventes : /</p>	
15.	
15.1)	
	
<p>15. inédit Avers : Buste diadémé et drapé de Mithradate à gauche, portant un bashlyk attaché avec un diadème. Revers : Héraclès debout, la tête tournée vers la gauche, s'appuyant à droite sur une massue et tenant une peau de lion drapée sur son bras gauche. Légende : [BA]ΣΙΛΕΩΣ / [ΜΙΘΡ]ΑΔΑΤΟΥ. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : Leu Numismatik, Auction 3, 27 octobre 2018, lot 115 (bronze, 13 mm, 1.95 g, 12 h).</p>	
16.	
16.1)	
	
16.1)	
	

<p>16.3)</p> 	
<p>16. inédit Avers : Buste du souverain à gauche, barbu et portant un <i>bashlyk</i> attaché par un diadème. Revers : Dauphin nageant à gauche, légende de part et d'autre de l'animal : ΒΑΣΙΛΕΩΣ - ΜΙΘΡΑΔΑΤ[. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 16.1) ex. Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1343 (bronze, 17 mm, 2.32 g, 11 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 16.2) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2202 (bronze, 16 mm, 4.30 g, 8 h) ; 16.3) Leu Numismatik, Web Auction 18, 19 décembre 2021, lot 1419 (bronze, 17 mm, 4.58 g, 6 h).</p>	
<p>17.</p>	
<p>17.1)</p> 	
<p>17.2)</p> 	

<p>17.3)</p> 	
<p>17.4)</p> 	
<p>17. inédit Avers: buste du souverain à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i> et diadémé. Revers: légende circulaire ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ. Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP /. Vente: 17.1) Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 310 (bronze, 11 mm, 1.17 g) ; 17.2) Leu Numismatik, Auction 5, 27 octobre 2019, lot 173, (bronze, 10 mm, 1.59 g) ; 17.3) ex. Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1352 (bronze, 12 mm, 1.86 g) = auj. Collec- tion Vahé Gabrache (Genève) ; 17.4) Priapus Numismatic, Auction 1, 5 novembre 2023, lot. 282 (Bronze, 9 mm, 0.81 g).</p>	
<p>18.</p>	
<p>18.1)</p> 	

<p>18.2)</p> 	
<p>18.3)</p> 	
<p>18.4)</p> 	
<p>18.5)</p> 	

18. inédit

Avers: buste du roi Mithradates à gauche, coiffé d'un *bashlyk* et diadémé (?).

Revers: légende circulaire ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ

Biblio. : ACCP 27

Ventes :

18.1) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2205 (bronze 16 mm, 4.30 g, 8 h) ;

18.2) Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1352 (bronze, 12 mm, 1.86 g) ;

18.3) ex. Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1353 (bronze, 13 mm, 1.66 g) ;

18.4) Leu Web Auction 18, 18-20 december 2021, lot 1445 (bronze, 12 mm, 1.21 g) ;

18.5) Leu Numismatik, Web Vente 23, 22 août 2022, lot. 3388 (bronze, 12 mm, 1.10 g).

Série anépigraphe

19.	
19.1)	
	
19.2)	
	
19.3)	
	
<p>19. inédit Avers : Buste drapé du souverain à gauche, couvert d'un <i>bashlyk</i> et d'un diadème. Revers: selon F. Kovacs "the top of a bashlyk" ou une lettre. Biblio. : ACV / ; CAA / ; ACCP 29 Vente : 19.1) Leu Numismatik, Web Auction 12, 15 août 2020, lot 470 (bronze, 12 mm, 1.63 g) ; 19.2) ex. Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1347 (13 mm, 1.39 g, 7 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 19.3) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot. 2201 (13 mm, 1.78 g, 7 h).</p>	

20.	
20.1)	
	
20.2)	
	
20.3)	
	
20.4)	
	

<p>20.5)</p> 	
<p>20. inédit Avers : Buste du souverain barbu à gauche coiffé d'un <i>bashlyk</i> et peut-être d'un diadème, avec de part et d'autre du buste deux lettres (?). Revers : Buste d'une femme drapé et finement coiffée à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP 30 Vente: 20.1) Leu Numismatik, Web Auction 18, 19 décembre 2021, lot 1435 (Bronze, 12 mm, 1.37 g, 10 h); 20.2) ex. Nomos 18, 5 mai 2019, lot 221 (12 mm, 1,85g, 4h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 20.3) Leu Numismatik, Web Auction 13, 15 août 2020, Lot 471 (13 mm, 1.81 g, 3 h); 20.4) Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1350 (14 mm, 1.88 g, 11 h) ; 20.5) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, Lot 2206 (13 mm, 1.76 g, 9 h).</p>	
<p>21.</p>	
<p>21.1)</p> 	
<p>21.2)</p> 	

<p>21.3)</p> 	
<p>21. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i>. Revers : Aigle debout à gauche, les ailes déployées, avec un animal dans les serres. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 21.1) ex. Leu Numismatik, Web Vente 16, 22 mai 2021, lot 1212 (bronze, 10 mm, 0.51 g, 7 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 21.2) Leu Numismatik, Web Vente 23, 22 août 2022, lot. 3381 (bronze, 15 mm, 2.82 g, 5 h); 21.3) Leu Numismatik, Web Vente 23, 22 août 2022, lot. 3382 (bronze, 11 mm, 0.72 g, 6 h).</p>	
<p>22.</p>	
<p>22.1)</p> 	
<p>22.2)</p> 	

<p>22.3)</p> 	
<p>22. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i>. Revers : Aigle volant vers la droite, tenant dans ses serres un animal. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 22.1) ex. Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1342 (Bronze, 11 mm, 0.67 g, 12 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 22.2) Leu Numismatik, Web Auction 22, 22 août 2022, lot. 3380 (Bronze, 13 mm, 1.94 g, 7 h); 22.3) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, Lot 2204 (12 mm, 1.06 g, 7 h).</p>	
<p>23.</p>	
<p>23.1)</p> 	
<p>23.2)</p> 	
<p>23. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>. Rev.: Aigle aux ailes déployées, debout à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 23.1) Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 313 (bronze, 11 mm, 0.69 g, 10 h) ; 23.2) Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1341 (bronze, 15 mm, 2.82 g, 5 h).</p>	

24.	
24.1)	
	
24.2)	
	
24.3)	
	
<p>24. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et coiffé d'un <i>bashlyk</i>, attaché par un diadème. Revers : un griffon courant à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 1) Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1344 (bronze, 11 mm, 1.00 g, 8 h) ; 2) ex. Leu Numismatik, Web Auction 27, 9 septembre 2023, lot 770 (bronze, 9 mm, 1.32 g, 9 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 3) Priapus Numismatic, Auction 1, 5 novembre 2023, lot 281 (bronze, 11 mm, 1.68 g.).</p>	

25.	
	
<p>25. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i> attaché par un diadème. Au verso, un griffon courant à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Nomos, Auction 25, 20 Novembre, 2022, lot 235 (bronze, 14 mm, 1,79 g, 3 h).</p>	
26.	
26.1)	
26.2)	

<p>26.3)</p> 	
<p>26.4)</p> 	
<p>26. inédit Avers : Buste drapé du souverain à gauche, barbu et portant un <i>bashlyk</i>. Revers : Lion marchant à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP 28 Vente : 26.1) Leu Numismatik, Auction 7, 24 octobre 2020, lot. 1345 (bronze, 11 mm, 0.62 g, 8 h) ; 26.2) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2203 (bronze, 13 mm, 0.91 g, 11 h) = Leu Numis- matik, Web Auction 23, 22 août 2022, lot. 3383 ; 26.3) Obolos 19, 8 mai 2021, lot 428 (bronze, 1.5 mm, 0.70 g, 10 h) ; 26.4) Leu Numismatik, Web Auction 24, 3 décembre 2022, lot 1548 (bronze, 13 mm, 1.29 g, 12 h).</p>	
<p>27.</p>	
<p>27.1)</p> 	

<p>27.2)</p> 	
<p>27.3)</p> 	
<p>27.4)</p> 	
<p>27. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i>. Revers : Lion marchant à gauche. ACV / ; CAA / ; ACCP / 27.1) Leu Numismatik, Part I, 29 juin 2019, lot 489 (bronze, 12 mm, 0.82 g, 4 h) ; 27.2) Leu Numismatik, Vente 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1346 (bronze, 11 mm, 1.28 g, 5 h) ; 27.3) Obolos 19, 8 mai 2021, lot 427 (bronze, 13 mm, 1.62 g, 9 h) ; 27.4) Leu Numismatik, Web Auction 24, 3 décembre 2022, lot 1547 (bronze, 11 mm, 1.87 g, 7 h)=auj. Collection VahéGabrache (Genève)</p>	

28.		
28.1)		
		
28.2)		
		
<p>28. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i> attaché par un diadème. Revers : Dauphin nageant à gauche. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 28.1) Leu Numismatik, Web Auction 22, 22 août 2023, lot. 3384 (bronze, 14 mm, 2.00 g, 10 h) ; 28.2) Leu Numismatik, Web Auction 18, 19 décembre 2021, lot 1419 (bronze, 13 mm, 2.34 g, 3 h).</p>		

Monnayge atypique

[Nous publions ici deux types monétaires uniques dont l'état de conservation ne permet pas de confirmer la lecture de la légende.]

29.	
<p>29. inédit Avers : Buste du souverain à gauche, autour une légende circulaire en grec VΘ/OIT ou MIΘ BA Revers: Buste du dieu Hermès avec un casque ailé (?). Biblio.: ACV / ; CAA / ; Kovacs / Vente : Leu Numismatik, Vente 7, partie 1, 24 octobre 2020, lot. 1349 (bronze, 13 mm, 2.00 g, 2 h)</p>	
30.	
<p>30. inédit Avers : Buste drapé du souverain barbu à gauche et portant un <i>bashlyk</i>. Revers : Trois lettres, OYA (?) Biblio.: ACV / ; CAA / ; Kovacs / Vente : Ex. Leu Numismatik, Web Auction 15, 27 février 2021, lot 683 (bronze, 11 mm, 1.69 g) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève).</p>	

Annexe 1 :
monnaies d'un souverain inconnu
[Nous reproduisons ci-après plusieurs exemplaires
de deux types monétaires dont les légendes demeurent encore indéchiffrables.]

31. 31.1)	
31.1)	
31.1)	
31.1)	

<p>31.1)</p> 	
<p>31. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, de part et d'autre du buste une légende araméenne à déchiffrer. Revers : un buste de femme regardant à droite. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 31.1) ex. Leu Numismatik, Auction 4, 25 mai 2019, lot 361 (bronze, 12mm, 1,38 g, 11h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 31.2) ex. Leu Numismatik, Web Action 11, 22 février 2020, lot 1031, (bronze, 13mm, 1,37g, 12h.) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 31.3) ex. Leu Numismatik, Web Auction 12, 30 mai 2020, lot 541 (bronze, 10 mm, 0.83 g, 11 h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 31.4) Leu Numismatik, Web Auction 13, 15 août 2020, lot 477 (bronze, 11 mm, 1.31 g, 1 h) ; 31.5) Leu Numismatik, Auction 10, 24 octobre 2021, lot 2207 (bronze, 12 mm, 1.05 g, 11 h).</p>	
<p>32.</p>	
<p>32.1)</p> 	
<p>32.2)</p> 	

<p>32.3)</p> 	
<p>32. inédit Avers : buste du souverain barbu regardant à gauche, coiffé d'un <i>bashlyk</i>, de part et d'autre du buste une légende araméenne à déchiffrer. Revers : un buste de femme regardant à droite. Biblio.: ACV / ; CAA / ; ACCP / Vente : 32.1) ex. Leu Numismatik, Auction 5, 27 octobre 2019, lot 178 (bronze, 11mm, 1,61 g, 1h) = auj. Collection Vahé Gabrache (Genève) ; 32.2) Leu Numismatik, Web Auction 13, 15 août 2020, lot 478 (bronze, 10 mm, 0.88 g, 1 h) ; 32.3) Leu Numismatik, Vente 7, 24 octobre 2020, lot. 1348 (bronze, 12 mm, 2.00 g, 12 h).</p>	

Annexe 2 :
Musée archéologique du Geghargunik
 Période ourartéenne

Ապրիլի Իսրայելյան

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՅՐԵՐԻՑ ՄԻ ԔԱՆԻՄԻ ՈՍԿԵՐԻՉՆԵՐԸ

Նկ. 1. Խաչ, արծաթ, 1724 թ., Նոր Նախիջևան, ՀՊԹ Ա 6834

Նկ. 2. Խաչ, արծաթ ոսկեգօծ, 1673, Նոր Նախիջևան, ՀՊԹ Ա 6822

Նկ. 3. Խաչ պարվանդանով, արծաթ, 1806, Նոր Նախիջևան, արձանագրությանը՝ Յչրկէ Սբ Խաչս Կօստրանդինապօլցի Դազարոսի որդի Պեպրոսին Նոր Նախիջէվան ի դոն Սբ Նիկողոսոսին ի թվին 1806: ՀՊԹ Ա 6830

Նկ. 4. Խաչ արծաթ ոսկեջրած, 1799, Նոր Նախիջևան, արձանագրությունը 4 փողով՝ Յ(ի)Չ (ա)ր(ա)կ է ս(ուր)ք Խաչս Նիշիվան Ի դոնն ս(ուր)ք Լուսա (յ)որչին, Արութինի Որդի Կիրակոսին հ (ո)գոսն, թվին ՌՄԽԸ ին, ՀՊԹ Ա 6819:

Նկ. 5. Գուրի, արծաթ, XIX դ., Տրապիզոն, ՀՊԹ Ա 6431

Նկ. 6. Ապարանջան, ոսկի, 1890թ., Տրապիզոն, Մաքրուհի Մազլունյանի օժիտի զարդերից է, ՀՊԹ Ա 11078

Նկ. 7. Մանապուսի, արծաթ, 1861, Կոստանդնուպոլիս, նվեր Գրիգոր և Նվեր Գլենյաններից Մոսկուա, ՀՊԹ Ա 10979

Նկ. 8. Սկիհ, արծաթ, 1815 թ.,
 Կոստանդնուպոլիս, արձանագրությունը՝
 Սրացեալ (յ)իշ(ա)ր(ա)կ է սկիս
 Բարթոլոմէոսի
 Առաքելոյն աթոռոյն արդեանք բնիկ միաբան
 Կարապետ վարդապետին, 1815 ինին, յառորս
 առ(ա)ջն(ո)ւ(թ)ն(ա)ն Իարայել
 արքեպ(իսկոպո)սին կ(ո)ար(ա)դնուպ(ո)լս(ե)
 ց(յ)ոյ: ՀՊԹ Ա 6797

Նկ. 9. Գոբի, արծաթ, XVIII-XIX դդ.,
 Նոր Զուղա, նվեր Ալո Հովհաննիսյանից,
 «Խալսիան» արձանագրությամբ,
 ՀՊԹ Ա 11079-8

Նկ. 10. Սուր պարյանով, պարկանել է
 գորավար Անդրանիկ Օզանյանին, 1919թ.,
 Եգիպտոս, Կահիրե, արծաթ, պողպատ,
 փղոսկր, աղամանդ, սուրակ, շափյուղ,
 հեղինակ՝ Կարապետ Արիֆյան, կալարող
 Տենիրճյան, փորագրողներ՝ Գարագաշ և
 Մինասյան: Արձանագրություններն են՝
 «Եգիպտահայերը Անդրանիկին», «Պաշ Գալէ,
 Խոյ-Տիլինան, Վան, Պիթիս, Մոշ, Սասան,
 Շոշի գալէ, Նախիջևան, Ղարաբաղ»,
 «Պարի Իրաւոնք», «Եգիպտու 1919»:
 ՀՊԹ 4345

Հրազդան Թորմազյան
ՊԱՇՏԱՍՈՒՔԱՅԻՆ ԿԱՌՈՒՅՑՆԵՐԸ ԱՍԵՂՆԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ

Նկ. 1. Ուրֆայի սսեղնագործությանը և կտույցների համադրությանը հորինվածը, Ottoman Embroidery, Marianne Ellis & Jennifer Wearden, 2001, Italy, page 103:

Նկ. 2. Ասեղնագործության համար նախատեսված նախանկար, Բրունո Էրարյի հավաքածու, Հայաստանի ազգային պարկերարան::

Նկ. 4. Հայ կանայք Մշո դաշրի Հավադարիկ գյուղից, Միշել Փարոջյանի հավաքածու, Փարիզ:

Նկ. 5. Եկեղեցու որմնակար առանձնարան մեջ, Ախթալա: Եկեղեցական հասնալիքի պարկեր սափորի վրա, Հալեպ, Սր. Աարվաճաճին եկեղեցի:

Նկ. 6. Որմնակար Նազարեթյանների առանձնարանը, Ախթալա, լրսանկարը՝ Հ. Թորմաշյանի հավաքածուից:

Նկ. 7. Բաղնիքի ցամկոց (հատված),
 Ottoman Embroidery, Marianne Ellis & Jennifer Wearden, 2001, Italy, page 103:
 Ոճավորված մզկիթի պարկերներ, վերցված համացանցից:

Նկ. 8. Մեկյանների
 պարկերներ,
 Ottoman Embroidery, Marianne
 Ellis & Jennifer Wearden, 2001,
 Italy, page 176,177:

Նկ. 9. Լուսանցազարդ,
 Մարենադարան,
 MM-6249-163b:

Նկ. 10. Ասեղնագործության
 օրինակներ ճարտարապետա-
 րական գաղանախշերով,
 Ottoman Embroidery, Marianne
 Ellis & Jennifer Wearden, 2001,
 Italy, page 175,184:
 Ասեղնագործության համար
 նախատեսված նախանկար,
 Բրնոն Էբարդի հավաքածու,
 Հայաստանի Ազգային
 Պարկերասրահ:

Արյունակ Ասապրյան
ԽՈՐԱՆԱԶԱՐ ՍԻՆԻՆԵՐ

Նկ. 1. Սինի, ՀԱԹ 183/5,

Նկ. 2. Սինի, ՀԱԹ 610, գնվել է ԼՂԻՄ Մարտակերպի շրջանից, Արմենակ Մարգարյանից, 1971 թ. մարտի 22-ին, ծագման վայրը՝ ԼՂԻՄ Մարտակերպի շրջանի Կուսապար գյուղ:

Նկ. 3. Սինի, ՀՊԹ Ա-7851/3, 19-րդ դարի վերջ, գնվել է Աշտարակի շրջանի Օհանավան գյուղում, 1962 թ. գիտարշավի ընթացքում,

Նկ. 4. Մինի, ԿԵԹ 232, Կապան, 1902,

Նկ. 5. Մինի, ԴԵԹ Ա-173, ձեռք է
բերվել 1981 թ. Դիլիջան քաղաք և
մուրակա բնակավայրեր կառարած
գիտարչավի ընթացքում:

Նկ. 6. Մինի, Ս. Վարդանյանի անձնական
հավաքածու, 19-րդ դար, Հյուսիսային Արցախ,
պարկանել է Ս. Վարդանյանի պապին:

Տաթևիկ Մարոյան

ՍՈՒՐՃԻ ԱՌՕՐԵԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆԱՅԻՆ ԼԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ԵՎ ԾԱՌՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԲԱՂԱԴԻՐԸ

Նկ.1. 2021 թ. ուրբաթ երեկոներից «Անապատը և սուրճը» (քանախոս՝ Հակոբ Միքայելյան), «Սուրճ, սրճարան, Իրան» (քանախոս՝ Իվլեթ Թաջարյան) խորագրով հանդիպման պատկերը

Նկ. 2-3. «Սուրճը հայ գրականության մեջ» (քանախոսներ՝ Հայկ Համբարձումյան, Արքանիկ Նիկողոսյան) խորագրով երեկոյի ժամանակ

Նկ. 4 Kan Ceramics արվեստանոցի ղեկավար Շուշան Պետրոսյանի կողմից իրականացվեց սուրճի բաժակներ պատրաստելու դասը: Գնառնության մասնակցին Հայոհիների ակումբի մասնակիցները

Նկ. 5. Երեկոները փակվում էին խմբանկարով

Նկ. 6 Թանգարանի մուտքի ցուցադրության կամավոր Գոհար Մարտությանի կողմից աստիճաններին գրվում էր սուրճ բառը տարբեր բարբառներով և լեզուներով

Նկ. 7. 2022 թ. «Սուրճի մշակույթի հայկական հերագիծը» խորագրով ցուցադրությունից

Նկ. 8-9. «Վերնարան» մոդրիֆները ցուցադրությունում

Նկ. 10. «Վահագն վիշապաբաղի» քանդակարդչւնը

Մանև Խառապյան

ՃԱՊՈՆԱԿԱՆ ՈՒԿԻՅՈՒՆԻ ԳՐԱՖԻԿԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԳՐԹՈՒՄ ՊԱՅՎՈՐ ՀԱՎԱՔԱԾՈՒՆ

Նկ. 1. Առնետը («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 2. Զագար («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 3. Վիշապ («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 4. Զի («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 5. Այծ («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 6. Կապիկ («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 7. Աքաղաղ («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 8. Շուն («Զոդիակը՝ Հոկայդոից դուրս»)

Նկ. 9 ա. «Լորդ Սասակի Սարուդո Մորիցունան արադադի հեյ»
Նկ. 9 բ. «Շերոս Կուսունոկի Կամիաշի հանգան Մասաշիգեն
օգնականի հեյ թղթով խարում են թշնամուն»

Նկ. 10. «Կանադեհոն Չոշիգուրա»

Նկ. 11. Իվայ Հանշիրո VII-ի դիմանկարը Թորայի դերում

Նկ. 12. դերասան Սացունոյո Կոշիրո VI-ին՝ Բանգոյին Չոբեյի դերում/Թորայի դերում

Նկ. 13ա. «Ումեհարու Գոջոսան կայարան» պիեսից հարված (ձախ կողմի նկարը բացակայում է)

Նկ. 13բ. «Ումեհարու Գոջոսան կայարան» պիեսից մեկ այլ հարված (բացակայում է նույն ձախ կողմի նկարը)

Նկ. 14. Դերասան Արաշի Ռիկան III-ը
«Կանսադեհոն Չոշինգոբուս» պիեսի (47
ռոնիններ) Տոնասի կերպարում

Նկ. 15. «Մեր ժամանակի գեղեցկությունը»

Նկ. 16. «Բուդայոսի դրսայր Օյանագին»

Նկ. 17. «Գեյշան կատրոնների հետ»

Նկ. 18ա. դերասան՝ կարուկի թապրոնից
 Նկ. 18բ. դերասան՝ կարուկի թապրոնից

Նկ. 19. Նամուսու-Է